

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju
seja primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilničar
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice
št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Socijalizem na Slovenskem.

I.

Iz Nemčije privandrani ali poslani agenti začeli so tudi v Ljubljani razširjati socijalistične nauke. To nam napoveduje dolžnost, da se tudi mi o tej zadevi izpovemo, kar nečemo, kakor strus, glave v pesek skrivati, da bi ne videli novega gibanja.

Program socijalistov je večinom znan. Oni niso sovražniki nobenega naroda, vendar se tudi nobene narodnosti ne oklenejo; pojem narodnosti jim je enako malenkostna stvar, kakor razloček vere. Slovenski socijalisti sicer trdijo, da niso še zatajili svoje narodnosti; vendar je to malo verjetna izpoved, kajti ako si dobivajo govornike iz Nemčije, ki ne morejo imeti ljubezni do našega naroda, je vendar dovolj jasno, da jim za narodnost in domovino ni nič, za socijalizem pa vse.

Lepo je, če ljudje enega stanu skupdržé, vendar se mora tudi to resno prevdariti, za kaj se gre, da se fanatizem ne vnema za kako nevredno stvar. In v tem oziru moramo pač reči, da se nam marsikteri nazor socijalistov ne dopadajo. Glavni nagib k socijalizmu je menda nevošljivost, ker vidijo delavci nekatere ljudi bolj srečne od sebe. Ako se posestnik kake tovarne po dnevi s kočijo kam pelje, vidijo ga delavci takoj in pravijo, da je zapravljevec, požeruh in lenuh; ako pa on celo noč od samih skrbi ne more spati, tega nečemo videti. Človek, ki z glavo dela, bo dostikrat v eni uri več naredil, kakor rokodelce v enem dnevu; socijalisti pa menda zahtevajo, da bi

tudi človek, ki pisma sestavlja, deset ur na dan delal; kakor da bi to lahko bilo, da bi človek izvirne misli tako iz rokava stresal, kakor bruske. Ako se časnikar ali advokat ali kak drug človek, ki se s pisanjem vkarja, po storjenem delu nekoliko oddahne, rečejo mu socijalisti precej, da je postopač, da nič ne dela, ker menda menijo, da se pravi samo drva sekati ali žaklje nositi delati, ako si pa človek glavo ubija, ali spomin napenja, to pri njih ni nobeno delo.

Materjalistično mišljenje je sploh pri socijalizmu ukoreninjeno. Na nebesa nič ne verjamejo, zato hočejo na tem svetu vse dobro uživati, ter ne pomislijo, da na svetu popolne sreče ni. Žalostno bi bilo, ako bi nam nemški agitatorji tako daleč pokvarili naš obrtniški stan, da bi rokodelcem vzeli vero. Slovenski socijalisti sicer ne sovražijo vere in duhovnikov, vendar bodo morali tudi to točko v svoj program vzeti, ako bodo hoteli z nemškimi „brati“ v prijateljski zvezi ostati. Že brezverstvo socijalistov nam ne ugaja, ako bi prav vse druge točke njih programa odobraval.

O tej stvari bi se dalo veliko pisati, in in se tudi še bo. Prav imajo delavci, da zahtevajo za se volilno pravico in političen vpliv. Tudi se po pravici pritožijo, ako posestnik tovarne milijone shranjuje, delavcem pa komaj toliko dá, da se borno preživé, za njih duševni blagor pa se še briga ne. Ravno po takih brezsrčnih in brezverskih gospodarjih se je socijalizem rodil.

Na Slovenskem pa po naših mislih ni tako slabo za rokodelce, kakor socijalisti vpijejo

Kmečke ženske se same silijo v tovarne, ker tam več zaslužijo, ko doma pri kmetiji. Naši rokodelski pomočniki zaslužijo po 7, po 10, po 13, tudi po 15 gl. na teden. Mnogo je ljudi, ki so 12 let študirali, pa nemajo take plače.

Na Kranjskem je več ko 400.000 ljudi, ki veliko slabši živijo, ko naši obrtniški pomočniki: kmet mora repo, zelje in krompir jesti, pa vendar ne godrnja toliko, ko pomočnik, ki si lahko vsak večer košček mesa in ob nedeljah in praznikih še pečenko privošči. Če bi se premoženje na vse ljudi razdelilo, kakor komunisti hočejo, bili bi rokodelci veliko na slabšem, kakor so zdaj, morali bi trdo delati in krompir pa repo jesti, kakor so včasih, ko suknje in čevlji še niso bili tako dragi in ko se je pomočnik od dvornega svetovalca in od okrajnega glavarja še razločil po obleki, kar se pa zdaj ne, ker pomočniki hodijo lično oblečeni; vendar še o neki prekuciji sanjajo, pri kateri vsaj pri nas ne bodo nikomur imeli kaj vzeti, ker je skoraj povsod vse berač, razun dveh, treh.

Politični pregled.

V Ljubljani 7. januarija.

Avstrijske dežele.

Gorenjavstrijska katoliška poslanca Pflügl in Dolbhamer sta sklicala volilne shode in kmetom stvar o gruntnem davku razložila; ščuvanje liberalcev o zemljišnem davku bo kmalo pri kralji, in agitatorji kakor n. pr. Kichmayr in Schaup pojdejo kmalo spat.

Nekaj za hribolazce.

(Konec.)

Kot znamenitost pretečenega leta moram tudi sporočiti, da sta bila Triglavovih sosedov prvokrat (vsaj po turistih) pohojena. To sta namreč Suhi Plaz in Kukava Špica. Po najnovejši meri se višina Triglavovih sosedov tako pokaže; 1. Triglav ima 2864 metrov nad morjem, 2. Mangart 2677, 3. Jalovec 4. Suhi Plaz 2643, 5. Razor 2603, 6. Rogica 2584, 7. Erjavica 2542, 8. Steiner 2542, 9. Škrinjatarca 2440, 10. Križ 11. Kukava Špica 2430, 12. Cmir 2390.

Suhi Plaz, ki se drži in je od Steinerja ločen z veliko sneženo planjavo je bil dozdej nedolazljiv. Še le letos meseca avgusta je prvi na njegov vrhunec priplezal neki Kugi (prav za prav Kogej) iz Trsta; pa so ga morali trentarski vodniki po velikem trudu treh ur z vrhovo na vrh potegniti. Ker je ta vrh za 200 metrov nižji od Triglava in je vendar na Triglav boljši in varniši pot, bo že vsakdo raje na Triglav šel, in zna gospod Kugi čast imeti, da je bil izmed turistov prvi in zadnji na Suhem Plazu. —

Kukova, ali kakor domači pravijo: Kovkova Špica, je po gornji razvrstitvi že na 11. mestu za Triglavom, pa vendar še zmiraj dovolj visoka in Stol (2239 m.) za 200 metrov odmeri. Ta špica se vidi prva na levem bregu triglavske Bistrice nad dolino, ki pelje mimo Peričnika v Vrata. Ločena je od ne dosti više Škrinjatarice poglobokem s snegom napolnjenem sedlu.

In na to Špico smo se 28. julija l. leta podali trije tovarši, že imenovani g. A. K. iz Dunaja, jaz in moj brat. Šli smo že proti večeru po precéj dobri vožnji poti mimo Peričnika, do kočice Šimenca, našega vodnika, kjer smo nekoliko počili, o spanji tako ni bilo govora. Kmalu po polnoči pa smo bili že na nogah, se nekoliko okrepčali in potem šli naravnost v goro, ki je koj iz začetka zeló strma in pri kateri, skoraj bi rekel, strmina še le na vrhu neha. Ker je pot šla s prvega skozi goščavo, je vodnik z bakljami svetil, kar nam je pač pot razsvetljevalo, ali pljučam zeló nadležno bilo. Vedno strmo kvišku stopati potem pa še dim požirati, to ni posebno prijetno.

Čez kako poldrugo uro smo vendar zeló vtrujeni dospeli iz gojzda na goličavo, Vojnež

imenovano, kjer se pot nekoliko časa zmerno navkreber vije. Potem pa se lazenje zopet nadaljuje v globini med Škrinjatarico in Kukovo Špico najpred skozi „Ulice“ potem skozi „Lepo porto“, kateri bi se pa bolj po pravici reklo: „Grda porta“, ker se po peščenih milini človek silno utruji. Ob dnevnem svitu smo dospeli do sneženega polja pod sedlom, kjer smo se zadnjikrat oddahnili in nekoliko okrepčali. Ker na vsi poti ni nikjer vode dobiti, smo sneg med vino in rum mešali, kar nam je prav dobro in hladno pijačo dajalo.

Tukaj smo tudi enega izmed družbe pustili, ki nam je opešal, kar je pa sam zakrivil, ker se ni po turistovsko obnašal. Kajti tudi turisti imajo svojo dičo in svoja pravila. Kdor hoče lahko v goro hoditi, ne sme večer prej preveč jesti in v goro grede ne vpiti. Pijače tudi, kar najmanj more. Najbolje je zjutraj nekoliko črne kave ali kako mehko jajce. Mleko ali bela kava ne velja, preveč slin dela. Na poti je najbolje vino in vodo v miru pustiti ali k večjemu nekoliko mešanega popiti. Majhen požirek žganja prav dobro stori in najbolj prehlajenja obvaruje. Skušeni naš vodnik je že z začetka svaril in z glavo majaje rekel: Kdor

V **Steyru** imajo dosti dela, ker izdelujejo puške za Kineze in za Rumunce. Kitajci se menda pripravljajo na boj zoper Rusijo.

Laž, laž, laž, to je tista mlakuža, v kateri ustavoverno-liberalno-judovske žabe najraje skačejo in plavajo. Rekle so te dni, da se **Poljaki** med seboj kregajo zavoljo stroškov o priliki cesarjevega potovanja; kaže se pa, da je tendenciozna laž, ali če hočemo: obrekovanje.

Vnanje države.

Za Don Karlos-om noben človek na svetu judom ni tako zoperen kakor predsednik angleškega ministerstva, **Gladstone**. Vsak dan prerokuje „Presse“, „N. fr. Presse“, „Tagblatt“, in brez števila judovskih listov, da bo Gladstone moral odstopiti; sovražijo ga pa zato, ker hoče svobodo balkanskih narodov, osobito Slovanov. Turki kot sovražniki in smrtni dušmanini Slovanov uživajo ravno zato prijateljstvo germanskih plemen, Nemcev in Angležev. Čudno je zares, da je zamogel na Angležkem do krmila priti Gladstone, ki je odločan sovražnik vseh Turkov in barbarov. Zavolj irskega vprašanja ga hočejo pogubiti, mi pa mislimo, da mož, ki o jugoslovanskih zadevah tako svobodno misli, tud irskega naroda ne bo zatiral, in če je kaka rešitev mogoča, izpeljal jo bo gotovo le Gladstone; naj ga tudi judje vsak dan enkrat v pekel obsodijo. Lahko je umevno, zakaj so judovski listi za Disraelija; akoravno vedno z liberalno stranko vlečejo, vendar na Angležkem delajo izjemo, ker je voditelj konservativne stranke jud, in jude povsodi podpira, kar se je zlasti pokazalo pri berlinskem kongresu, kjer se je največ Disraeli poganjal za enakopravnost judov v Rumuniji in v Srbiji. Judovska pšenica še nikoli ni tako lepo cvetela, ko takrat, ko je v Londonu vladal Disraeli Beaconsfield, na Dunaji Lasser-Aersperg, v Nemčiji narodni liberalci, Na Francoskem pa Gambetta. Gladstone je pa pravi liberalci, in zato ga sovražijo vsi lažliberalci, ki jim je svoboda Slovanov zoperna.

Vojška med **Grecijo** in **Turčijo** je neziogljiva, kajti Grki kakor Turki se resno pripravljajo na boj. Spomladi bomo kaj novega slišali, kako se bodo obnašali potomci

Perikla, Sokrata, Platona in Temistokla. O mirovnem sodišči nečemo nič slišati ni Grki, ni Turki. Nekteri pa še vedno upajo mirne rešitve, in te dni je šla po angleških in potem tudi po drugih listih novica, da je neki grški poslanec sam nekemu angleškemu častnikarju rekel, ter ga pooblastil to tudi objaviti, da ne bo vojske, ker hočejo evropske vlade ohraniti mir in bodo vnovič zbrale brodovje svoje ter Turčijo primorale, da se vda.

V **Albaniji** še zmirom ni miru. Albanci ne priznavajo turških uradnikov in prej ali pa slej odtrgala se bo tudi Albanija od turške vlasti. Pravijo, da je prišlo že do boja med Turki in Albanci. Poslednji kličejo vse za orožje zmožne ljudi pod svoje zastave.

Pravijo, da bo veliki **ruski** knez Konstantin zaradi bolehnosti odstopil kot višji poveljnik brodovja, kakor tudi kot predsednik državnega sveta. Poveljnik brodovja postane potem veliki knez Aleksij, predsednik državnega sveta pa veliki knez Mihael kavkaški. Vojna oklepnic „Peter Veliki“ odposlala se bo v medzemsko morje.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 6. jan. (O številjenju ljudstva še nekaj.) Številjenje prebivalcev ljubljanskega mesta je dokončano, pole že oddane magistratu. S tem se pa ne more reči, da je številjenje tudi popolnem dognano, ker to je bilo nemogoče že po tem, kako se je vpeljalo, kajti če je kaj nepopolnega, je gotovo to številjenje v vsakem obziru. Naj mi bo dovoljeno našteti glavne napake, ki so se pri tem v Ljubljani godilo.

Prvič je bilo prebivalstvo premalo pripravljeno, preslabo podučeno. Ljubljanski župan je to premalo in tudi prepozno razglasil. Prva njegova naznanila so prišla na dan še le dober mesec pred koncem leta in to le po razglasih po mestnih voglih nabitih in po „Laib. Ztg.“ Tako razglasjanje ne zadostuje listov po voglih bere malo ljudi, še manj jih pa bere in razumi „Laibacherca.“ Slovenski listi teh razglasov niso dobili, toraj so jih mogli le površno posneti. Nadrobnejši poduk je po hišah razposlal magistrat še le s polami vred prav zadnje dni leta, toraj ga je velika večina komaj mogla prebrati, prav

težko pa se je mogel kdo, ki ga ni dobro razumil, kje dati podučiti, če še na veliko večino tistih ne mislimo, ki brati ne znajo. Ta poduk bi bil moral raznešen in razposlan biti že vsaj mesec dni pred 31. decembrom l. l., da bi ga bili ljudje imeli več tednov v rokah in bi bili lahko poiskali si pojasnila o vsakem predalu, kateri jim ni bil popolnem jasen, in — kar je glavna stvar — lahko bi si bili priskrbeli potrebnih pisem, ktere postava zahteva, česar pa mnogim ob najboljši volji zdaj v tem kratkem času ni bilo mogoče, in tako bo še veliko dolgih potov in drugače nepotrebnega pisarenja, predno bo vse v redu — če sploh bo.

Drugič je v popisni poli preveč in premalo jasnih predalov. Pôlo, kakor je, razumile v pisarničnih delih izveden, težko pa priprost človek, če prav brati in pisati zna. Že n. pr. „stan,“ je malokdo razumil, večina je gotovo tje zapisala svoj stan, t. j. poklic, delo, s čemer se človek peča, ob čemer živi. Spreddaloma „oženjen“ (omožena), neoženjen (nemožena) bi se bile take pomote zabranile, predal bi bil vsakemu jasen. — Tudi drugi predali niso bili popolnem jasni vsakemu, to bode kazalo veliko število pomot, napačnosti in nepopolnosti po popisnih polah in komisija bo imela še veliko dela, če bo hotela, da bo statistika ljubljanskega mesta vsaj primeroma nekoliko resnici podobna.

Največ zmešnjave je naredil predal „občevalni jezik.“ Če čisto pustimo na stran to, kar je bilo v „Slovencu“ že omenjeno, da je bil najširnejše polje agitacije za nemčurstvo, je bil celó priprostim domačim ljudem spodtekljiv. V Ljubljani je mnogo ljudi, ki znajo ali vsaj govore in pišejo tudi nemški, — morda — zavoljo žalostnih naših šolskih razmer — še bolje ko svoj slovenski materni jezik. Več jih je tudi, ki znajo memo svojega jezika tudi nekoliko vsaj ljubljanske nemščine ali celó laščine govoriti, pisati ne. Zdaj jim pa pride ta predal, v ktere ga imajo zapisati, kako navadno govore! Vsak človek je na svoje vednosti toliko ponosen, da jih rajši še povzdigne, nego bi jih zatajil; rajši bo toraj pobahal se s čemer, česar ne zna — vsaj dobro ne — nego zamolčal kaj, kar nekoliko zna. Zato je bil tu marsikdo v hudih skušnjavah in v veliki zmoti; marsikteri, čegar bogastvo v nem-

v začetku pota preveč vriska, bo proti koncu pota morebiti stokal!

In to se je res zgodilo! — Vendar so slabosti kmalo polegile in brez druge nezgode smo bili potem kmalo na najvišjem vrhu. Gospod A. K. je kot vaje turist prvi prilezel na vrh, ravno ko je solnce vzhajalo. Mi drugi smo pozneje za njim prikobacali. Jutro je bilo čisto in jasno — kakor malokdaj v naših gorah. In razgled! —

Razgled ni veliko ožji od onega s Triglava. Na zgornjo stran, na Koroško in Štajarsko, na visoke Ture, na velikega Zvonarja in druge tirolske snežnike je ravno tak, kakor s Triglava; le na južno laško stran Triglav razgled zabranjuje. Obe dolini, savško in bistrsko, pa od tod človek najbolje pregleda. Pogled v Mertuljkove prepeade in bližnje peči in robove je pa naravnost pretresljiv. Špik, ki se na desnem bregu Save od železnice proti Kraunjskigori tako ponosen vidi, stoji globoko (vsaj 100 metrov) pod Kukovo Špico. Cerkev matere Božje na sv. Višarjah se prav prijazno kaže čez brezštevne gorske vrhove in tudi Dobrač pri Beljaku se ti zdi kakor sosed.

Najbolj pa človeka prevzame pogled na Triglava in njegove sosedo Erjavino, Kredarico,

Urbanovo Špico in Cmir. Triglav ti stoji nasproti s svojimi sneženimi rebri, kakor bi hotel reči: „Kdo pa kaj more?“ — Z eno besedo: tudi na Kukovi Špici je razgled velikansk in se trud na-njo dobro splača.

In pri pogledu velikanske narave, da bi človek neobčutljiv ostal? da bi se Njega spomnil, ki je vse to razpostavil, razmeril in prepehtal? Zatorej smo tudi mi prav iz srca molili, „Verujem v Boga Očeta, vsegamogočnega Stvarnika nebes in zemlje!“, smo potem zapeli: „Jam lucis orto sidere“, „Laudate in Benedictus“, kar se je vse s časom in okoljšinam neznano lepo vjemalo in se vse lepše v takem kraju glasi, kakor doma v nizki sobi. Potem smo spraznili steklenico izvrstne rebulje, smo vá-njo svoje karte spravili pa ná-njo kup kamna naložili v spomin, da smo bili izmed turistov prvi na Kukovi Špici.

Moralo je biti okoli 6 ure, ko smo se poslovili od Kukove Špice, morebiti za vselej. Samo eden se ni mogel od nje ločiti. Kdo neki? Bil je to domač pesiček, ki nas je sèm gor spremljal. Ali mu je mar razgled tako všeč, da se nihče ná-njo ne zmeni, pride vendar za nami, pa nekako počasi in oprezno, kakor bi po jajcih hodil. Pogledamo, kaj mu

je, in vidimo, da revše iz treh nog krvavi. Ostri kamni in robovi so mu kožo na nogah prerezali. Morali smo ga potem vsak nekoliko nositi, da smo prišli do gojzda in mahu, kjer je žival zopet lahko skočila. Komaj pa pridemo do „grde porte“ naza j, se je vlegla megla na Kukovo Špico in sosednje vrhove in ni šla tisti dan več stran. Tedaj smo jo ravno prav zadeli. — Pot na Kukovo Špico je precéj dolga. Do Šimenceve kože poldrugo uro, potem v goro zmiraj strmo dobrih 4—5 ur. Vendar ni nikjer posebno nevarna in je takim priporočati, ki si zavoljo omotice na Triglav ne upajo.

Vodnik Janez Klančnik, po domače Šimenec, nas je prav dobro vodil. On pozna tudi ponoči vsako stopinjo v naših hribih in stopa s tako varnostjo in pogumnostjo, da nehoti turistu srčnost in zaupanje daje. To spričevanje mu tudi unanji nemški turisti dajejo. Priporočevanja vredna sta tudi Šimen Pintar (Precki) in Šmrcev Franc.

O Peričniku naj le toliko omenim, da je tudi to leto veliko obiskovalcev imel. Toliko pa jih morebiti še nikdar ni bilo ob enem pri Peričniku, kakor sv. Alojzija dan, ko so ga prišli Dovški in jeseniški šolarji skupaj gledat. Z

škem jeziku ne presega 100 besedi, je — in to celó brez vsega pritiska — z gole baharije zapisal na polo, da govori slovenski in nemški ali celó še laški; če je bilo pa od kake strani le količkaj pritiska, je zapisal se samo za nemca, čeravno morda še s svojo ženo ali otroci ne more govoriti drugega ko slovenski. Pa, kakor rečem, vse to na stran; večina prebivalcev je o tem mislila, da vlada ali komisija hoče tu zvedeti, koliko jezikov kdo zna ali koliko jih vsaj za silo govori, zato se bo v tem predalu marsikje našlo po več jezikov zapisanih. Vse te čudne zmešnjave bi ne bilo če bi se bilo v predal zapisalo „materni jezik.“

V tem predalu bo pa največ neresničnosti še zavoljo ženskega spola. Znano je namreč, da se je ponemčevanje po naših mestih najbolj prijelo ženskega spola; kjer je toraj kaj odrasčenih hčer, je staviti veliko na skoro nič, da so se, če je šlo po njihovi volji, vpisale vse za nemke, če je oče prav pol kmeta in z njimi ne more drugega govoriti kakor slovenski, in ravno tako mati. Nič bolje ni pri mladih zakonikih, če je žena meščanka; mož se podá, ker drugače ni miru v hiši. So pač tudi izjeme, a ni jih veliko, in ravno zato čast takim ženskam, ki se čutijo in kažejo očitno to, kar so po materi, namreč Slovenke!

Tretja velika napaka je ta, da je tudi tukaj skoro vsak videl političen rog ven moléč. Naši ljudje politično niso še tako trdni in zreli, kakor n. pr. Čehi, marsikdo ima v srcu pač gorko narodno čutje, ali ne upa se popolnem izpovedati se tudi javno, ker ga strašijo sedanje še zmajraje tako meglene politične razmere; čuti se Slovenca, njegov navadni in tudi družinski jezik je slovenski, domá v hiši se ne govori nič drugega ko slovenski; ali on ni sam svoj podložni je drugim o katerih ve, kako črtijo slovenski jezik, boji se, da bi ga ne zapisali v „črne bukve“ za panslavista in mu potem tega ne povračali, zato zapiše sebe in vse svoje s posli vred za nemce, le da bi se ne zameril, na to, da s tem svoj narod zaničuje in izdá, še ne misli ne v svoji bojazljivosti, ktera se mu prav za prav še zameriti ne sme, ker ni še davno tega, ko so se slovenski uradniki strahovali. In uradnikov, državnih in privatnih, je v tej vrsti mestnih prebivalcev največ.

Nekoliko, če ne največ napak, ki so se učitelji je bilo vsega števila nad 100. Otroci so bili pogostovani s kruhom, sirom in vinom. — Gotovo bo ta dan otrokom vedno v spominu ostal. —

Le to je škoda, da so se naprave pri Peričniku jele podirati in ga ni nobenega, da bi jih popravil. Ker imata Šmerceva in Železnikova gostilna največ dobička od Peričnika, bi se spodobilo, da bi ta dva kaj storila. V obeh gostilnah naj bi bile pušice, da bi Peričnikovi obiskovalci tudi kaj pripomogli.

K sklepu tega spisa naj še onim odgovorim, ki imajo letanje in lazenje po hribih za neumnost. Pravijo namreč: „Gora ni nora; tisti je nor, ki gre gor!“ ali pa tudi: „Gore so gore; kdor je pameten na nje ne gre!“

Ali jaz pravim, da le nespametno letanje po hribih je neumno, kdor pa previdno, pametno hodi in se prehlajenja varuje, bo pokrepčan in vtrjen z gora domu prišel. V hribih človek zgubljen apetit spet nazaj dobi pa si tudi na višavah tak vžitek preskrbi, kakoršnega bi v dolinah zastoj iskal. Zato držim jaz raje z našim Vilharjem in rečem:

„Na goro, na goro, na strme vrhe
Tje vabi, tje kliče in miče srce!“ J. A.

tu zgodile, ima na svoj rovaš zapisati Taafejeva vlada. Nemški birokratizem in po njem vzgojeno tuje gospodstvo je pri nas že tako razvaje, da bi bilo tu treba od zgoraj vsaj par takih dregljejev, kakor so bili potresi v Zagrebu. Zažugati bi se bila imeti ostrakazen vsem višim in nižim uradnikom za vsako vplivanje ali celó strahovanje pri tem; to bi se bilo moralo javno razglasiti in kazni tudi strogo spolniti nad vsakim, ki bi jo bil zaslužil; kajti žuganja se že malokdo boji, ker skušnja uči, da se skoro nikoli ne spolni. Tudi bi bili morali dobiti načelniki uradov ukaze, da morajo svojim podložnim in služabnikom naravnost povedati, naj vsak zapiše v oni predal tisti jezik, ktereга doma in z drugimi navadno in najlažje govori, ne pa n. pr. nemškega, ktereга mora govoriti v uradu in s svojimi prodstojniki. Tako bi bili prišli resnici nekoliko bliže.

Da so tudi privatni uradni načelniki in hišni gospodarji pa fabrikanti svoje ljudi strahovali in jih naredili za nemce, o tem imamo veliko dokazov. In kar se je godilo v Ljubljani, to se je gotovo še v večji meri godilo po drugih slovenskih mestih. Zato pravičnemu statistikarju Avstrije letošnje številjenje ljudstva nikakor ne bo moglo biti zanesljivo gradivo za razsojanje narodov in razmer v Avstriji, izvedel bo pač število ljudi, ne pa, koliko jih je tega, koliko onega naroda. Število nemcev bo vsakako hudó prenapeto.

Domače novice.

V Ljubljani, 8. januarja.

(Zanimiva novica.) Iz zanesljivega vira smo zvedeli, da dobijo. Seitner, višji gozdar kranjske obrtniške družbe, službo gozdnega svetovalca v Serajevu. Ker je g. Seitner morda najbolj kriv za naše Gorenjske kmete toliko žalostnih gozdnih razmer v Radolškem okrajnem glavnstvu, se utegne po njegovem odhodu stanje naših kmetov nekoliko na bolje obrniti. To pa že zdaj lahko rečemo, da se bode zdatnega zboljšanja le nadejati, ako se tudi še nekatere druge osebe premene, ki imajo z odvezo zemljišnih servitut opraviti.

(Mestni odbor) je v seji 5. t. m. pritrdil ponudbi prečast. kneza in škofa ljubljanskega, da se poderó hlevi za škofijsko cerkvijo in se dotični prostor prepusti mestu v last proti temu, da mesto za zidanje novega hleva, ki je proračuneno na 9000 gl., škofstvu plača 5000 gl., da novega prostora ne sme nikdar zazidati, da pa tam napravi javen (že obstoječ) vodnjak, iz ktereга bode škofijsko na lastne stroške cevi speljalo tudi v škofijsko poslopje. Mesto, zlasti pa stolna cerkev, škofijsko poslopje in semenišče bodo vsled te preuredbe silno veliko pridobile in še le takrat se bode videlo, kako zelo so ti prav nepotrebni hlevi kazili dotični prostor, ko jih več ne bo.

(Umerl) je 7. t. m. Pod gabrom v Šentvidski fari na Dolenskem Jože Hribar za jetiko in bo v pondeljek pokopan. Bil je ranji pokorna roka c. k. okr. glavarja litijskega.

(Ljudsko štenje ne bo pokazalo resničnih podatkov), vse je skor odvisno od hišnih gospodarjev, in ti zapišejo ljudi za Nemce ali pa za Slovence, kakor se jim zdi. Tudi stranke v hišah, ki imajo posle, zapišejo jih dostikrat za Nemca čeravno ne znajo skor besede nemške. Tako bomo dobili na Kranjskem kakih 50.000 Nemcev; še huje bo na Štajarskem in Koroškem. V Primorji pa bo čez mero Lahov zapisanih, namreč lahonov, ki so rojeni Slovenci.

(Iz odborovih sej družbe kmetijske 12. decembra u. l. in pa 2. januarja t. l.) Došlo je „Novicam“ iz zadnjih dveh sej sledeče poročilo. Po novih volitvah lanskega občnega zbora se je vsled družbinih pravil na novo ustanovilo 5 odsekov, ki si družbina opravila med seboj delé; — prošnja gosp. župnika Trepala na Selih o zadevah ondašnjega vodnjaka je bila s priporočilom izročena c. kr. deželni vladi; — prošnja občine Moravske o zadevah tamošnjih sejmov je soglasno z zbornico kupčijsko bila izročena c. kr. deželni vladi z nasvetom, naj dovoli, kar občina prosi; — centralni odbor je radosten sprejel poročilo o uovi volitvi podružničnega odbora, kteremu na čelu je zdaj g. dr. Poznik; — c. kr. deželna vlada je naznanila družbi kmetijski, da se sklada z njo o dnevih, kedaj da ima letošnja preiskava privatnih plemenskih žebcev biti v Radoljici, Kranji, Kamniku in Ljubljani, in da pri teh preiskavah gosp. J. Fr. Seunig, podpredsednik družbe kmetijske in pa g. Schlegel, učenik podkovstva, zastopata družbo kmetijsko; — deželni odbor je izročil družbi kmetijski v prevdarek prošnjo Vipavske tržke občine o zadevah velike naprave ovčjega sirarstva na Nanosu, odbor je sklenil nameravano napravo, ki obeta nov napredek kranjskemu sirarstvu, natanko preiskovati in na podlagi temeljitih pozvedeb svoje mnenje deželnemu odboru izročiti; — gospod Ogulin je poslal poročilo v tretm zelo škodljivi glivi „Perenospora viticola“, ki jo je našel v nogradih dolenskih; „Novice“ prinesó prihodnjič kaj več o tej novi uimi; — o predlogih Novomeške podružnice zarad ciganov in pa zarad dobrih poljskih semen se bode učinilo pozvedovanje, (Kon. prih.)

Razne reči.

— Duhovske premembe: v ljubljanski škofiji: Č. g. J. Žan pride iz Kolovrata za kaplana v Rovte.

V krški škofiji: Preč. g. Peter Funder, kanonik in vodja škofijske kancelije, je od stolnega kapiteljna za čas izpraznjene škofije izvoljen za kapiteljskega vikarja, in nadškof solnograški so to volitev že potrdili.

— Potres so v Zagrebu zopet čutili 5. t. m.

— Sodnija je 28. dne obsodila piranskega mestnega svetovalca Comiso na 6 mesecev teške ječe zarad velike izdaje. Bilo je v preiskavi več priranskih rogoviležev.

— „Triester Tagblatt“ se jo dobro postavil zoper „Triester Zeitung“ i tržaške poslance po zaslugi opral. Zarad tega je prišla tudi „Triester Zeitung“ v zadrego in čuje se, da sta jo gg. Reinelt v Trstu in Ritter v Gorici za 200.000 gold. kupila. Mi ne vemo, ali je to vse resnično, pripoveduje pa se sploh tako. „Edinost.“

— Na Ptujскеj gori je kot ropar na 6 let v ječo obsojeni Jurij Butolen domov prišedši svojega očima hotel ustreliti. Očim se potaji, Butolen, misleč, da je očima usmrtil užge hišo, jaha v Ptuj in skoči z mosta v Dravo, ter utone 22. dec. t. l. „Sl. Gosp.“

— Mlad tat. Neka krščenca na Dunaji bila je obsojena na eno leto težke ječe, ker je gospodarju zmanjkalo 200 gl., in ni bil nihče drugi takrat v sobi, ko omenjena ženska in devetletni sinček, ki je bolan v postelji ležal. Ko je bila hišina že en mesec v ječi, našli so pri devetletnemu dečku en petak;

začnó ga ojetro izpraševati, kje je ta denar dobil, in obstal je, da je on očetu vkradel tistih 200 gl. Nedorodna krščenca je bila takoj izpuščena, in gospod je pripravljen, jéj nekaj odškodnine plačati za prestano kazen.

— Čudno jezero. V Meksiki je neko jezero, 4000 metrov obsežno, ki je dobilo na enkrat čisto rudečo vodo. Ljudje v okolici so se te prikazni zelo ustrašili. Od vlade se je poslala komisija, da bo vodo preiskala, od kodi je ta rudeča barva.

— Prebivalstvo sveta. Na celi zemlji živi 1456 milijonov ljudi, in sicer v Aziji 825 milijonov, v Evropi 316 milijonov, v Afriki 206 milijonov, v Ameriki 95 milijonov, v Avstraliji 4 milijone. Na eno kvadratno miljo pride v Evropi 1791 ljudi, v Aziji 1031, v Afriki 378, v Ameriki 137, in v Avstraliji 24. V obče pride 598 ljudi na eno kvadratno miljo.

— Bliščeča barva. Neki Anglež, Balmain, je iznašel barvo, ki ima to lastnost, da se po dnevi solnčnih žarkov napije, in potem po noči precej svetlo blišči. Narejena je iz calcium-sulfida. Vsaka reč, ki se s to barvo namaže, se po noči blišči. Kazalci na uri se toliko svetijo, da je moč po noči videti, koliko je ura, in da ni treba klinčka prižgati. Tudi podobe svetnikov iz kamna ali gipsa se lepo svetijo, če so s to barvo pomalani.

— Risi na visoki Tatri. Mislilo se je že, da risov ni več v Evropi. Zdaj so pa začeli naenkrat hudo razsajati v Karpatih, posebno po visoki Tatri. Lani so vjeli lovci v železne pasti devet risov, enega pa so ustrelili. Ker ris vsak mesec po dve srni požre, misliti si je lahko, koliko škode ta žival lovem naredi, ker jim podavi najboljšo divjačino.

— Prebivalstvo severo-amerikanskih držav. Zedinjene države štejejo 50.152.000 prebivalcev, tedaj za 11 milijonov več, ko pred desetim leti.

— Tat v cerkvi. Na Dunaji so našli v neki cerkvi človeka skritega v spovednici. Ker je bil ta človek že večkrat zavolj tatvine kaznovan in ker je imel velike klešče pri sebi sodi se, da je hotel v cerkvi pokrasti. Pač žalostno znamenje časa!

— Česko narodno gledališče je že tako daleč dogotovljeno, da se bo v njem v prvič igralo o priliki poroke cesarjeviča Rudolfa.

— Čenče ali zlobnost? V petek se je po Ljubljani govorilo, da je krčmar Lužar iz Vodice po noči vstrelil svojega hlapca potem pa samega sebe obesil. To vse je bilo zgolj izmišljeno in Lužar je bil danes v Ljubljani ter je v čitalnici kosil. Čemu si pač nekateri ljudje izmišljujejo tako hudobne reči?

— Hrvatska literatura 1880. 1.) Hrvatska čitanka za više gimnazije in na-like in škole. Sestavio Franjo Petračić. Knjiga: Historija literature u primjenih kruto vezana stoji 1 for. 70 nov. Zagreb 1880.

2.) Izvešće trgovačke obrtničke komore u Zagrebu 1880.

3.) Rad jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga 50. Zagreb 1880. C. 1 for. 50 nov.

4.) Rad jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga 51. Zagreb 1880. C. 1 for. 50 nov.

5.) Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium vol. X. Monumenta Ragusina Zagreb 1880.

6.) Upoznajmo se. Izdao Ilija Guleša. Zagreb 1880.

7.) Selo zloselica ili učitelj Milivoje. Napisao M. Gj. Miličević. U Biogradu 1880 (s Cirilico).

8.) Scriptores rerum croaticarum pred XII. stoljećem. Napisao Dr. Franjo Rački. U Zagrebu 1880. Dionička tiskarna.

9.) Tumač k obćemu austrijskomu građanskomu zakoniku. Napisao dr. Marijan Derencin. Zagreb 1880.

10.) Obćenita teoretična - praktična priručna nauka glasbe. Sastavio Ivan Oertel. U Zagrebu 1880.

11.) Kohan i vlasta pjesan Franje Markovića. Drugo izdanje. U Zagrebu 1880.

12.) Price djeda Nike. Napisao J. Kozarac. 190 str. Zagreb 1880.

Einfieller-Kalender

Ausgabe für Oesterreich-Ungarn.

für das Jahr 1881.

Einundvierzigster Jahrgang.

80 Quart-Seiten. Gleich illustriert.

Mit 250 Gratis-Prämien im Werthe von 1500 Kr.

Preis der Ausgabe I mit Stempel 25 Kr.

" " " II " Stempel 33 Kr.

Vorräthig bei: Kathol. Buchhandlung,

(13) Laibach.

Petelinov Janez.

Povestica iz ne še preteklih časov.

Ta v „Slovenca“ priobčena povest iz domačega življenja je zdaj prišla na svetlo v posebni 160 strani debeti knjižici in se dobiva pri Jak. Aléševcu v Ljubljani (ključarske ulice št. 3) mehko vezana po 40 kr., po pošti 5 kr. več. Kdor jih pa naroči najmanj 5, ne plača nič poštnine.

Razen te knjige se pri Jak. Aléševcu dobiva, dokler je še kaj iztiso: v

Ljubljanske slike. Podoba ljubljanskega sveta pod drobnogledom. Mehko vezane po 60, trdo vezane po 70 kr.

Nemški ne znajo. Burka v enem dejanji. Mehko vezana 30 kr.

Artemizia,

nemška zgodovinska pripoved (iz dobe rimskih cesarjev od R. Adolfa. (Senco razpodi resnica. Sv. Tomaž.) — V 8° 21 pol, velja 1 gl. 50 kr. Lepo v platni vezana, s pozlačeni platnicami 2 gl. 4 kr. V tej zgodbi se podá izobraženim bralcem popis življenja in trpljenja prvih kristjanov iz višjih, imenitnih stanov. Pisatelj kaže v vsakem odstavku, da je res mojster v izrazovanji raznih značajev.

Knjiga se zlasti priporoča za darila o božičnih praznikih. (4)

Telegrafične denarne cene 7. januarja.

Papirna renta 73. — Sreberna renta 74.15 — Zlata renta 88.10 — 1860letno državno posojilo 130.75 Bankine akeije 826 — Kreditne akeije 286.70 — London 118.40 — Ces. kr. cekini 5.56. — 20-frankov 9.37

Priznana izvrstne prave voščene sveče

iz garantirano nepokvarjenega čebelnega voska (11) prodaja

P. & R. Seemann v Ljubljani.

V katoliški bukvarni v Ljubljani

stolni trg števil. 6,

se dobivajo sledeče izvrstne knjige:

Armer Seelen-Monat v. P. Laurentius Hecht. Andacht-Übungen für 30 Tage 78 kr.

Ueber den Mess - Wein v. Jakob Nostadt; zlasti dandanes potrebno 12 kr.

Das Christenthum und die grossen Fragen der Gegenwart von Dr. Albert Stöckl, 3. zvezek 2 gl. 10 kr.

Die Schätze des römisch-kathol. Christen von Dr. Joh. Zwerg-er 45 kr.

Die Mädchen-Erziehung von Feliks Dupanloup 2 gl. 40 kr.

St. Francisci Blüthengärtlein von Dr. Kaulen 1 gl. 80 kr.

Schönheiten des Rosenkranzes von Dr. Konrad Martin 90 kr.

Theologie des hl. Ignatius von Dr. Jos. Nirschl 1 gl. 20 kr.

Papst Leo XIII. in seinem Leben und Wirken von P. Beno Kühne 1 gl. 35 kr.

Heidenthum und Offenbarung von Dr. Engelbert Fischer 3 gl. 60 kr.

Theologiae Dogmaticae Compendium I. thom. von H. Hurter S. J. 1880 2 gl. 65 kr. Ravnokar je pa tudi izšel II. zvezek, III. zvezek pride na svetlo s koncem leta (tretji natis pregledan.)

Fremdwörterbuch mit Bezeichnung der Aussprache und Betonung von Dr. Joh. Aug. H. yse. — Celó delo (v šestnajstem natisu) 3 gl. 96 kr.

Real-Encyclopädie christlicher Alterthümer von Dr. Kraus, pro Lieferung 1 gl. 8 kr.

Pädagogik, Lehrbuch von Dr. Alb. Stöckl 3 gl. 15 kr.

Dr. Jos. Helfert's Anleitung zum geistl. Geschäftsstyl 4 gl.

Populäre polemische Dogmatik, oder 51 Abende des Pfarrers von Kirchenfels von Dr. Ant. Jarisch 3 gl. 60 kr.

Za cerkvenogovore se zlasti priporočajo:

Blätter für Kanzel-Beredsamkeit, vredeuje Ant. Steiner v. Becu. Sodelujejo gg. E. Krönes Dr. Ant. Kerschbaumer, Dr. Al. Hebenstreit in drugi, na leto 10 sošitkov 3 gl. 60 kr. Kdor želi vsak sošitek posebej in prostega stroškov 4 gl. 20 kr.

Kanzel-Vorträge des Dr. Math. Eberhard, Bischofes v Trier in 30 Lieferungen à 60 kr. Od vsih strani čez vse hvaljeno delo.

Predigten auf Sonn- und Festtage des Kirchenjahres v. Dr. Wilh. Molitor. V dveh zvezkih bl. 12 sošitkov po 60 kr.

P. Rudolf Graser's Predigten auf alle Sonn- und Festtage des Herrn. Drugi natis 7 gl.

Summa Theologiae Thomae Aquinatis thom. I. do VIII. 15 gl.

Sendboten - Kalender „Dem Teufel zum Trutz, den Leuten zu Nutz, dem Guten zur Wehr, und Gott zur Ehr.“ 30 kr.

Glücksradkalender für Zeit und Ewigkeit 40 kr.

Accessus et recessus altaris, seu preces a sacerdotibus ante et post missam dicendae 24 kr. Knjižica ima razne molitve za razne dni, posebno mnogo molitvic z odpustki. (3)

David und seine Zeit von Dr. Hugo Weiss 2 gl. 40 kr.

Moderner Idealismus, sein Verhältniss zum Materialismus in seiner neuesten Phase von Dr. Giosner 1 gl. 20 kr.

V zalogi ima ali po željah naroča še mnogo drugih katoliških kalendrov, časopisov za zabavo in poduk n. pr. Hausschatz, Alte und neue Welt, Katholische Missionen itd.

Katol. bukvarna.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik Filip Haderlap.